

Árkos Iván

BME Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár

A 2002. évi hazai CD-ROM-kiadás jellemzői

A Neumann Digitális Könyvtár Kht. interneten szereplő diszkográfiájának adatai szerint 2002 szeptemberéig Magyarországon összesen 1856 CD-ROM-kiadványt adtak ki, ami azt igazolja, hogy a Gutenberg-galaxis e csillaga továbbra is fényesen ragyog a magyar médiakiadás egén. Jelen összefoglalás a 2002-ben megjelent művekről kíván képet adni.

A diszkográfia (www.neumann-haz.hu) egyre gazdagodó anyagában 2003. szeptember elsején 373 olyan kiadvány szerepelt, amelynek kiadási éve 2002. Ez a mennyiség ötödrésze az 1990. és 2001. között megjelent alkotásoknak, az egy évben megjelent kiadványok számát tekintve pedig első helyen áll. Az év újdonsága, hogy az Arcanum jóvoltából megjelentek a piacon az első tudományos DVD-kiadványok.

A kiadott művek tartalma

Az első 12 évben (1990–2001.) megjelent kiadványok közel hetedét valamilyen sorozat keretében adták ki. 2002-ben a sorozatok száma 97-re emelkedett, és 18 új sorozatcím alatt összesen 54 alkotás jelent meg. Az új sorozatok közül:

- a Computer Panoráma Enciklopédia és a Family Pack 10-10;
- a KIVI oktató 6;
- az Életközösségek és a Military Katonai 4-4;
- a Kárpát-medence természeti földrajza, a Magyarország vármegyéi és városai, valamint az OlvaShow 3-3;
- a ProfiTör 2;
- a többiek – Csináld velem, CD-iskola, Interaktív történelem, Kisebbségek, Katedra, Laternica CD, Mesevilág, Quodlibet CD-tár, Szépség és egészség – 1-1 taggal bővültek.

A régebbi sorozatok közül a Dr. Hibbey szoftver és a HVG Infotár 2-2, az Aztech, a Cash ügyviteli rendszerek, A magyar tudomány és technika nagyjai, valamint a Régi idők szép meséi 1-1 új taggal gazdagodott.

Magyarországgal és magyar vonatkozású tartalommal mintegy 80 alkotás foglalkozik a következő megoszlásban:

- **Földrajz:** Alpokalja, Balaton virtuális képeslap, Budapest virtuális képeslap, Budapest digitális fotóalbum, Budapest térképe, Dunántúli dombvidék, Dunántúli középhegység, Értéktörző Magyarország, Észak-Pest természeti értékei, Ezerarcú Balaton, Magyarország virtuális képeslap, Magyarország autós térképe, Magyarország képekben, Magyarország útinfo, Magyarország vármegyéi és városai I., II., III., Nógrád megye, Somogy megye, Tolna megye, Veszprém megye, Zala megye.
- **Irodalom, könyvtár, nyelv:** Arany János összes verse, Arcanum DVD-könyvtár I., II., Csodás magyar népmesék I., II., III., IV., V., Gárdonyi Géza: Egri csillagok, Gróf Széchenyi Ferenc térképeinek és atlaszainak katalógusa, Irodalmi kalauz – határon túli magyar irodalom és képzőművészet, Kertész Imre összes műve, Kossuth Lajos összes műve, Lúdas Matyi, Magyar irodalom diákenciklopédia, A magyar irodalom története, Németh László univerzuma, Turul 1883–1900, Turul 1901–1921, Turul 1922–1950, Új könyvek 1994–2000, Vasárnapi Újság 1854–1860.
- **Kultúra és művészet:** Barcsay-anatómia, Fényszülte képek, Játékfilmek 1945–1962, Kortárs magyar művészet, A magyar zene krónikája, Az Országos Széchenyi Könyvtár corvinái, Színeslexikon.
- **Néprajz:** A vajdasági magyarok néprajzi atlasza.
- **Történelem:** Gracza György – az 1848–49-es szabadságharc története, Heves vármegye története, Ki kicsoda Budapest közoktatásában, Királyi Könyvek 18–26., 27–38, Magyar Hírlap Archivum 1994–2001, A magyar nemzet története, Magyar Rádió Krónika Archivum 1999–2001, Magyarok őstörténete, Magyarország képes története, Magyarország királyai és királynői – Erdély fejedelmek, Magyarország a középkor végén, Magyarország történelmi földrajza, Országgyűlési Napló 1990–2002, A Pannónhalmi Apát-ság Levéltár középkori oklevelei, Rubicon 1900–

2001, Urbáriumok és összeírások a Magyar Országos Levéltárban, Várak-kastélyok-legendák I., II.

A nyelvoktatást és nyelvtanulást 35 CD-ROM szolgálja, ezen belül a magyar nyelvet 8, az angol nyelvet 11, a francia nyelvet 1, a latin nyelvet 1, a német nyelvet 13, az angol-német-francia-olasz-orosz nyelveket együtt 1 alkotás képviseli.

A témakör – a 169/2000. (IX. 29.) sz. korm. rendelet mellékletében szereplő kategóriák – szerinti besorolás alapján 2002-ben:

- a természettudományokat (matematika, fizika, kémia, földrajz, biológia, környezet, egyéb) 97 – ezen belül a földrajzot 49 – tétel,
- a műszaki tudományokat (villamosság, építészeti, anyagtudomány, gépészet, közlekedés, vegyészet, informatika, agrártechnika, katonatechnika) 18 – ezen belül a számítástechnikát 9 – tétel,
- az orvostudományokat (elmélet, klinika, egészség, gyógyszer) 4 tétel,
- az agrártudományokat 1 tétel,
- a társadalomtudományokat (gazdálkodás, kereskedelem, közgazdaság, állam- és jogtudomány, pénzügy, szociológia, politika, hadtudomány) 52 – ezen belül a pénzügyet 37 – tétel,
- a bölcsészettudományokat (történelem, irodalom, nyelv, filozófia, nevelés és sport, pszichológia, néprajz és kulturális antropológia, művészet és művelődéstörténet, média és tömegkommunikáció) 155 – ezen belül a történelmet 30, az irodalmat 38, a nyelvtudományt 35 – tétel,
- a művészeteket (építő-, ipar-, képző-, színház-, film- és videó-, zene-, tánc- és mozdulat-, multimédia) 19,
- a hittudományokat, valamint a tudomány- és technikatörténetet 5-5

alkotás képviseli (a fennmaradó művek részben a játékfilm kategóriába tartoznak, részben címük alapján nem besorolhatók).

A tudomány- és technikatörténettel foglalkozó művek köre a Csonka János (1852–1939), a Hírességek enciklopédiája, A magyar repülés 90 éve, A múlt magyar tudósai és A technika krónikája című alkotásokkal bővült.

A kiadás jellemzői

2002-ben a kiadók körében 82 cég, intézmény vagy társadalmi szervezet szerepel.

A kiadott művek száma alapján felállítható *toplisták* sorrendje az *elektronikus kiadók* körében: Informania (59), Arcanum (30), Woodstone (23), UNIT (15), Automex (12), EPC (11), Travelbox (11), Action Média (10), KREA (8), Reflektor Kiadó (6), ProfiMédia (6), HISZI-MAP (6).

A könyv- és lapkiadók sorrendje: Computer Panorama (10), Kossuth Kiadó (5), Magyar Telefonkönyvkiadó Társaság (5), Raabe (3), Balassi (2).

A közintézmények köréből a Magyar Országos Levéltár 3, a Csodák Palotája, a Magyar Csillagászati Egyesület, a Magyar Filmintézet és a Magyar Szabadalmi Hivatal 1-1 művel iratkozott fel.

A könyvtárak és múzeumok közül a BME OMIKK 16, az Országos Széchényi Könyvtár 3, a Magyar Fotográfiai Múzeum és a Magyar Természettudományi Múzeum 1-1 alkotást jelentetett meg.

Az oktatási intézményeket 1-1 művel a Debreceni Nyári Egyetem és a Magyar Képzőművészeti Egyetem képviseli.

A társadalmi szervezetek közül a Magyar Jazzkutató Társaság 3, az Enciklopédia Humana Egyesület és a Neumann Digitális Könyvtár 2-2, a Kulcs a Zenéhez Alapítvány, a Szomszédvárok Egyesület 1-1 kiadvánnyal jelentkezett. Az egyéni kiadókat Gál Györgyi 1 kiadványa reprezentálta.

A kiadványok kb. 80%-át a fejlesztők, illetve a kiadók *forgalmazzák*. A kiadványok árának mintegy 40%-a 2000 és 5000, másik 40%-a 5000 és 10 ezer Ft között mozog, legolcsóbb a Jancsi és Juliska (585 Ft), legdrágább az Office 2003 profesz-szionális (59 900 Ft) című alkotás.

Beérkezett: 2003. IX. 15-én.